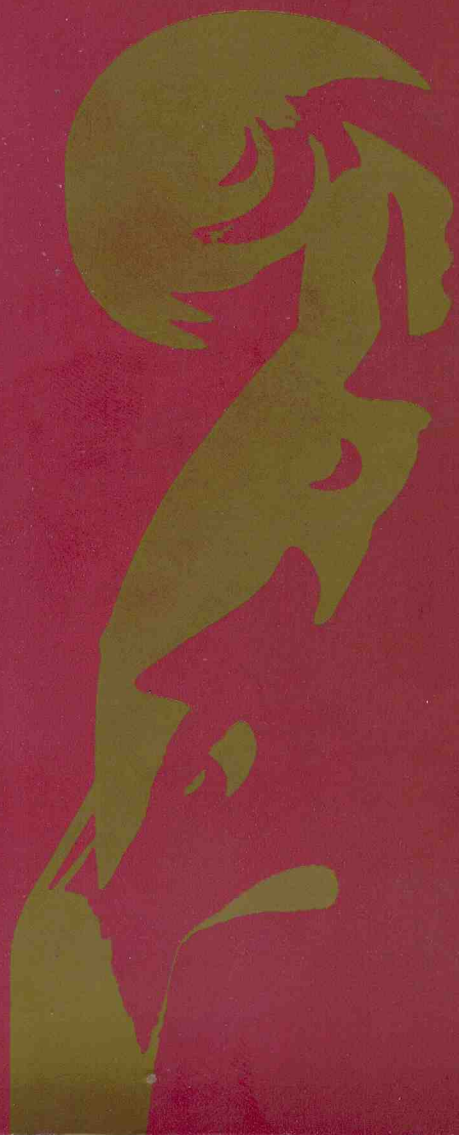
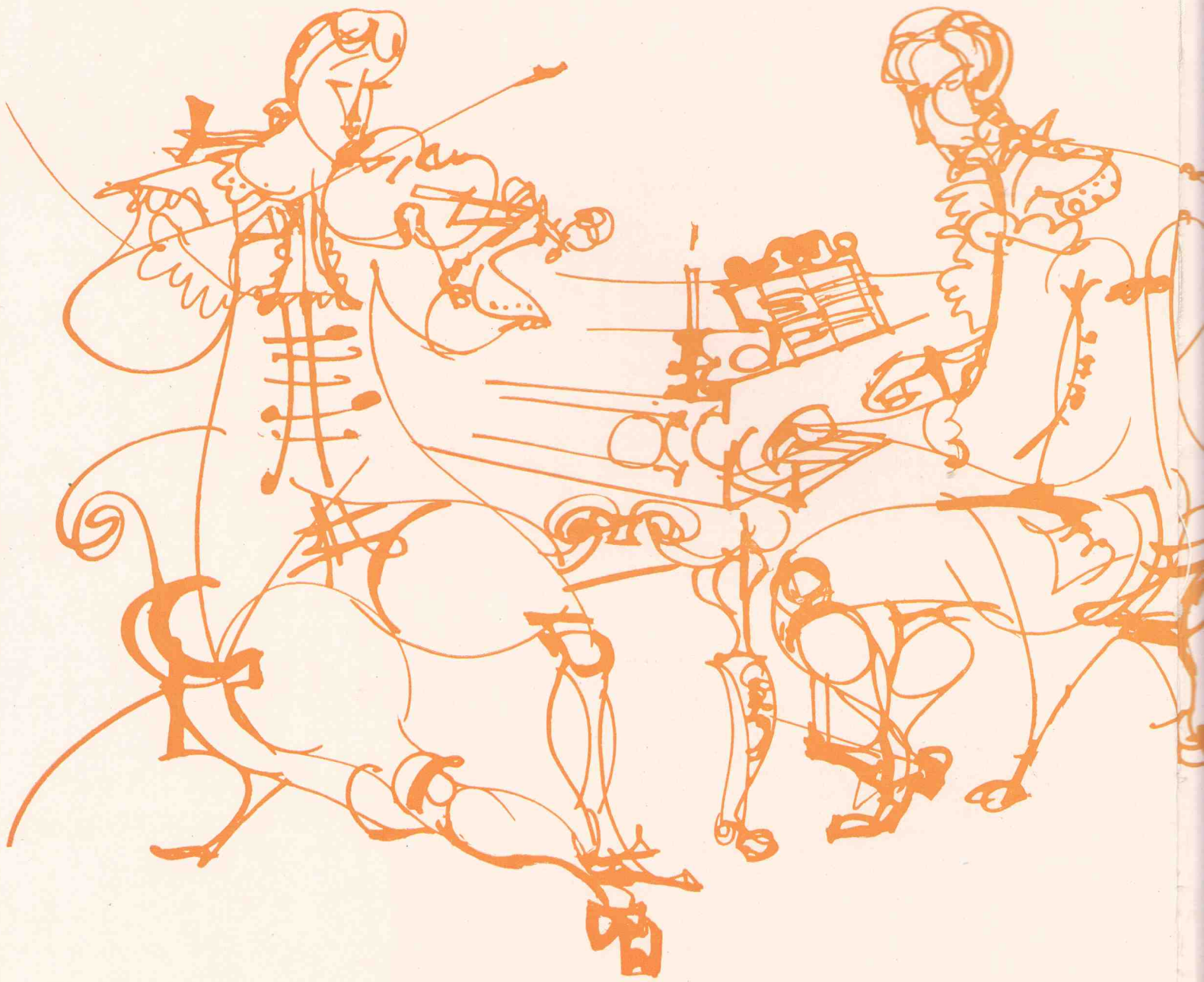

20 LET

*f*oerstrova
tria

20 LET

FOERSTROVA
TRIA

© PETAR
ZAPLETAL 1976

V Praze dne 30. ledna 1976

Vážení soudruzi,

dovolte mi, abych Vám jménem ministerstva kultury ČSR i jménem svým upřímně blahopřál ke 20. výročí uměleckého působení Vašeho souboru. Při této příležitosti bych Vám rád poděkoval za úspěšnou propagaci české hudby doma i v zahraničí. Zvláště oceňuji Vaše zásluhy o uvádění děl soudobých českých autorů.

K této Vaší záslužné činnosti Vám přeji i do budoucna mnoho zdaru a úspěchů.

Se soudružským pozdravem

M. Kluní

Foerstrovo klavírní trio

P r a h a

Praha 29. V. 1976,
v den 25. výročí úmrtí
Jos. B. Foerstra.

Přátelium a Foerstrova Aria.

K Vašemu jubileu přijmete aspoň Anso
vzpomínku.

Věššina z Vás byli jste mými posluchači
přednášek z dějin hudby na pražské AMU.
Snad se mi podařilo převést Vás o nepomí-
jinných hodnotách hudby Mistra J. B. Foerstra.
Samí jste se rozhodli, že ponese jeho jméno
ve svém štábu. Když s tím projevila souhlas
i já Olga Foerstrova, zrodilo se Foerstrovo Aria
a od té doby nese toto čestné označení po celém
kulturním světě. Usílili jste autentickou
reprodukcí všech Art Mistrových Arií. Vážíme
si Vaší mnohaleté spolupráce s Foerstrovou
společností a děkujeme Vám za ni.
Do dalších let Vám přejeme mnoho zdraví
a uměleckých úspěchů.

Dr. Josef Plavec,
Předseda Foerstrovy Společnosti

*Všechno to začalo dávno
před datem
prvního koncertu*

Na pražské Akademii múzických umění spolu v letech 1953–1958 studovali violoncellista Václav JÍROVEC (nar. 1936), žák prof. Lad. Zelenky a K. P. Sádla a houslista František POSPÍŠIL (nar. 1933). Od třetího ročníku jim oběma školní osnovy předepisovaly nový předmět: *komorní hru*. Když spolu dva přátelé přemýšleli o tom, jak splnit tuto povinnost, napadlo jim, že by se mohli pokusit odvést něco víc, než jen obligátní penzum. František Pospíšil se přátelsky znal s pianistou Alešem BÍLKEM (nar. 1932). (Studoval u prof. Maxiána, získal titul laureáta mezinárodní Smetanovské soutěže Pražského jara 1957.) Pak se ukázalo, že je všechny tři spojuje chuť hrát komorní hudbu; žádný z nich se sice předem neodříkal možnosti sólistické kariéry, ale touha po kolektivní spolupráci byla silnější.

A tak se ještě ve studentských lavicích zrodil nový komorní soubor. Zatím šlo ovšem jen o studentský pokus, jehož životnost měla ověřit teprve živá denní praxe.

Domluvili se spolu, že budou pracovat i po splnění školních povinností a vystupovat na veřejnosti pod názvem *Trio posluchačů AMU*. Nastudovali nejdříve Trio c moll, op. 2 Josefa Suka, Schumannovy Fantastické kusy, op. 88 a houslista i cellista přidali pak každý sonátu s klavírem. Takový byl program jejich prvního společného vystoupení. Nebylo to v žádném z oněch velkých koncertních sálů, ve kterých už tleskaly statisíce posluchačů: první koncert se 14. února roku 1956 odehrával ve skromném, ale zato vděčném prostředí na radnici v západočeském městečku Klatovech. Odpoledne tu zahráli žákům klatovských škol, večer pak dospělému publiku.

To byl první koncert. Přinesl jim potěšení z dobře vykonaného díla, ale zároveň i naléhavou otázku: co dál — a hlavně *jak* dál.

Nabízelo se jednoduché řešení: zůstat spolu, navázat na dlouholetou a slavnou tradici české komorní interpretace¹ — a hrát a hrát.

¹ Připomeňme na tomto místě alespoň České kvarteto, jehož význam pro rozvoj kvartetní komorní hry u nás je v pravém slova smyslu zakladatelský, a České trio, které obdobně předznamenalo komorní interpretaci tohoto typu; dále pak ty, kteří tuto tradici po roce 1945 prohlubovali a získávali nám postavení světové velmoci v oboru komorní hry: Smetanovo, Janáčkovo a Vlachovo kvarteto. Těch, kdo k vybudování této hrdé tradice přidali svůj díl, bylo a je ovšem mnohem víc.

Ale tak jednoduché to mít nechtěli – a ani nemohli. Dohodli se na tom, že svou příští uměleckou práci naplní ve dvou základních programových liniích.

Prvá vyplynula organicky ze skutečnosti, že začali se studiem komorní hry právě u někdejšího člena slavného Českého kvarteta, národního umělce prof. Ladislava Z E L E N K Y. Jeho jméno, umění, zkušenosti i vynikající schopnosti pedagogické byly jim první zárukou úspěchu. (Ostatně Václav Jírovec byl Zelenkovým žákem i ve violoncellové třídě.) Po Zelenkově odchodu pokračovali pak u národního umělce prof. Ladislava Č E R N Ě H O, který byl Zelenkovým víc než jen rovnocenným nástupcem.

Druhá linie koncepce činnosti tria, která – uvážíme-li tehdejší mládí všech tří začínajících umělců – je svědectvím obdivuhodné zralosti a cílevědomosti jejich záměrů, stanovila neúprosně přísnou zásadu. Václav Jírovec ji vyjádřil takto:

„Mysleli jsme si (a jsme o tom přesvědčeni dodnes), že většinou se klavírní trio ‚nedělá‘ tak, jako třeba smyčcový kvartet: detaily se opomíjejí, protože se jaksi počítá s tím, že v triu jsou klavír, housle a violoncello více či méně sólovými nástroji. My jsme chtěli víc: pracovat s takovou pozorností k detailům, s takovou péčí o obětování individuality souhře, jako se to děje u smyčcového kvarteta. Byl tu ovšem problém z nejtěžších: jak v rámci této koncepce ‚přiradit‘ zvukově klavír k oběma nástrojům smyčcovým...“

A byla tu ještě třetí, pro začínající trio neobyčejně průbojná a závažná zásada, jejímž výrazem se pak stalo i uvedení jména právě Josefa Bohuslava F O E R S T R A v názvu souboru: hrát díla, která jsou prováděna zřídka, či jsou vůbec opomíjena, a hrát také hodně skladeb nových, hodně soudobé hudby. V praxi to od samého počátku znamenalo nastudovat v každé sezóně alespoň jedno takové neprávem přehlížené nebo nové dílo...

S takovou devizou vstoupili tedy tři mládenci do hudebního života už před svým klatovským koncertem. Za dva a půl měsíce – na počátku května roku 1956 – zahráli týž program v olomoucké Redutě, čtrnáct dní poté vystoupili ještě v Brně s Mozartovým Triem C dur v rámci soutěže o nejlepší interpretaci díla Wolfganga Amadea Mozarta. V prvním roce existence tím jejich koncertní činnost skončila.

Není to mnoho – čtyři koncerty ještě nic neznamenají. Ale je to nepochybně dost, vezmeme-li v potaz, že ty čtyři výkony podali ještě jako posluchači vysoké školy.

*Stipendisté
při snídani na zámku
v Lužanech*

To už si byli jisti, že spolu zůstanou i po absolutoriu. A byl tu další problém: dát souboru jméno, které by vystihovalo jeho záměry. Něčím přispěla k řešení náhoda, ale to hlavní promysleli sami. Když o školních prázdninách roku 1956 dostali stipendium ke studijnímu pobytu na zámku v Lužanech, který patřil Hlávkově nadaci,² dostali se v průběhu společné práce k různým dokumentům o Antonínu Dvořákovi, o Josefu Sukovi, o Českém kvartetu i o osobnosti Josefa Bohuslava Foerstra, který v Lužanech pobýval z titulu své funkce prezidenta České akademie věd a umění. Tehdy si uvědomili, že Josef Bohuslav Foerster vytvořil tři skladby pro klavírní trio, z nichž se například v repertoáru Pražského tria objevila jen jediná. Tady se nabízel první příležitost – nastudovat všechna tři díla a splatit tak dluh tvůrci, jehož odkaz zůstával až dosud jen na okraji zájmů koncertních umělců i pořadatelů.

Získání Foerstrova jména si ovšem museli zasloužit: v únoru 1957 teprve mohli požádat paní Foerstrovou o udělení souhlasu k užívání názvu „F O E R S T R O V O

² Hradili si jen stravování, ostatní náklady nesla Hlávkova nadace; mladí umělci hráli zdarma několik nepublikovaných koncertů, mimo jiné například i v blízkých Přešticích – v působišti Jakuba Jana Ryby i Josefa Bohuslava Foerstra, jehož sté výročí narození tenkrát uctili jedním koncertem.

TRIO“. Když pak koncem měsíce paní Foerstrové zahráli, přesvědčili ji, že už dovedou tolik, aby směli jméno Foerstrovo nosit ve svém štítu.

To je ovšem čekala ještě roční práce ve škole. Akademii múzických umění řádně absolvovali až v červnu 1958. Plnili vzorně své studijní povinnosti, zdokonalili „starý“ repertoár a rozšiřovali ho o nová díla. Díky velkorysým možnostem, které pro rozvoj kulturního života vytváří socialistická společnost, bylo jim nejen umožněno vystoupit 26. února 1957 v Praze (ještě jako Trio posluchačů AMU),³ ale dokonce jim byla nabídnuta možnost tzv. postgraduálního studia komorní hry. To jim na plné dva roky zajistilo příležitost k práci v klidu, soustředěně a hlavně bez tíživých existenčních starostí. Štěstí? Náhoda? Výhra v loterii? Nikoli. Už tehdy to byl zasloužený výsledek cílevědomého úsilí. Pro ta stipendijní léta 1957 až 1959 o ně pedagogicky pečoval právě prof. Ladislav Černý — a tak vlastně s ním pokračovali v započatém díle.

A hlavně: mohli koncertovat a získávat tak ostruhy prvních zkušeností. Jestliže v roce 1956 se jim koncertní příležitosti dostalo čtyřikrát, o rok později, už ve fracích, vstupovali na pódium v jedenadvaceti sálech.

Svého druhu „historickým“ datem je devětadvacátý říjen toho roku: tehdy poprvé vystoupili jako „Foerstrovo trio“.

To už naplňovali konkrétními činy obě základní zásady, které si pro své společné muzicírování vytkli. Kromě Foerstrových skladeb nastudovali dvě další triová díla: z klasického odkazu Trio Césara Francka a Trio Václava Felixe — první soudobou skladbu, která pak natrvalo zakotvila v jejich repertoáru.

Ten se neustále rozšiřoval: v roce 1958 přibylo Trio italského skladatele Francesca Malipiera; Bilek s Pospíšilem zařadili do programu houslovou sonátu Leoše Janáčka.

Koncertní činnost tria byla už toho roku podstatně rozsáhlejší: bylo to celkem sedmáct koncertů (s výjimkou jediného koncertu na klatovské radnici většinou v Praze).

28. ledna 1959 premiérovali další novinku: Trio a moll skladatele Ivana Řezáče. Také tuto skladbu hrají až do dneška. V roce 1959 realizovali i svou první nahrávku

³ Hráli tehdy (společně s Evou Červenkovou) Bachovu Triovou sonátu, Mozartovo Trio C dur, Sukovo Trio c moll a Dvořákovy Dumky.

*Při oslavě
10. výročí
založení tria*

*Osvěžující koupel
na Islandu
v r. 1965*

pro Československý rozhlas. Snímek Felixova díla se podařil, a tak „Foerstrovice“ mohli už slyšet z éteru posluchači po celé republice.

Léta 1960–1961 jsou dalším významným předělem v činnosti Foerstrova tria. Houslista František Pospíšil a violoncellista Václav Jírovec byli povoláni do vojenské základní služby. Trio by se bylo asi rozpadlo – a Aleš Bílek by zůstal v Praze sám, nebýt toho, že do Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého v Praze přišel tehdy jako nový umělecký vedoucí hudební skladatel Oldřich Flosman. Získal pro činnost v souboru všechny tři členy tria, protože přinesl do tradiční tváře uměleckého tělesa naší armády nový prvek: vedle „klasických“ souborových vystoupení velkého orchestru, mužského sboru, baletu a sólistů prosadil sem Flosman svou koncepci tzv. „Koncertů nového posluchače“, která vycházela z přesvědčení, že mladým lidem, kteří vykonávají vojenskou službu, je třeba přibližovat novou, soudobou tvorbu i díla z klasického odkazu ve formě skutečných, slavnostní atmosférou mimořádného zážitku naplněných koncertů.

Foerstrovo trio do této koncepce výborně zapadalo; i když Pospíšil a Jírovec nebyli zbaveni povinnosti hrát v orchestru, přece jen – a to bylo hlavní – mohli se Foerstrovi jako *trio* věnovat soustavně koncertní činnosti komorní. Nastudovali Trio Josefa Ceremugy, s flétnistou Jaroslavem Josífkem zahráli Trio C. M. von Webera s flétnou, znovu natáčeli pro rozhlas (Ceremugu). V roce 1960, když už mohli „oslatvit“ pětileté trvání společné umělecké práce, měli za sebou úctyhodný výkon – dvaasedmdesát koncertů. To nebylo málo, jestliže si uvědomíme, že práci v triu dělali vlastně jako svého koníčka . . .

V následujících dvou letech počet koncertů značně stoupl: v roce 1961 se publiku klaněli osmačtyřicetkrát, o rok později už pětapadesátkrát. Značnou roli tu ovšem hrála právě činnost v Armádním uměleckém souboru – v komponovaných komorních pořadech „Řeč hudby“ a „Hudba a poezie“, jejichž cílem bylo přiblížit vážnou hudbu i těm, kdo se s ní setkávali poprvé.

Po skončení vojenské základní služby se dva z Foerstrovců vrátili na své předchozí občanské pracoviště – do Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK. Václav Jírovec tu vykonával funkci zástupce koncertního mistra skupiny violoncell, František Pospíšil byl zařazen ve skupině primů. Brzy ovšem stanuli všichni tři před nej-

*Členové tria
po přeletu do Méridy
v roce 1968
spolu s žáky
přivítal je skladatel
K. Pendererkin*

závažnějším životním rozhodnutím: buď zůstat v orchestru s bezpečně zajištěnou existencí a věnovat se nadále komorní hře jen podle možností, na okraji činnosti v orchestru FOK, nebo riskovat a zvolit nezávislé, svobodné povolání koncertního umělce.

Není to snadné rozhodování. Všichni tři už tehdy měli rodiny a věděli, že činnost v triu nemusí stačit k jejich zabezpečení.

Byli však mladí, nebáli se života, věřili, že prorazí.

A tak se v roce 1963 definitivně rozhodli. Podmínili sami pro sebe toto řešení tím, že si řekli: budeme se hře v triu věnovat za *všech* okolností, *navzdory* jakýmkoli obtížím.

*

Pozitivní přínos tohoto rozhodnutí pro práci v triu se brzy projevil jak rozšířením repertoáru, tak řadou významných a pro příští cestu tělesa možná i rozhodujících uměleckých úspěchů.

Už v lednu premiérovali Trio Bohuslava Martinů; nastudovali Trio Dmitrije Šostakoviče; zahráli Beethovenovo Trio B dur a Haydnovo Trio A dur.

Odehráli toho roku devětapadesát koncertů: v průměru tedy nejméně jednou v týdnu vstupovali před kritické zraky odborníků i prostých milovníků komorní hudby. Důkazem úspěchů nebyla ovšem jen odborná kritika,⁴ ale především zájem veřejnosti o jejich práci. V jediném roce 1963 dosáhli úspěchů překvapivě početných: 26. dubna hráli na jedné z každoročně pořádaných přehlídek našeho koncertního umění ve Dvořákově síni pražského Domu umělců Concertino Bohuslava Martinů pro klavírní trio a smyčce (společně s Karlovarským symfonickým orchestrem). Brzy poté přišel další výrazný krok kupředu: první zájezd do zahraničí. Foerstrovo trio hrálo v poslední třetině měsíce května 1964 na třech koncertech v Maďarské lidové republice díla L. van Beethovena, I. Řezáče a A. Dvořáka (21.–23. 5. 1964). Pravda – nebyla to žádná města slavných jmen, ale bylo to poprvé, co jména tří mladých umělců pronikla do světa.

Sotva se Foerstrovci vrátili z úspěšného krátkého turné, čekala je doma další – dokonce ještě mimořádnější – událost: vystoupili poprvé na jednom z koncertů Mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro 1964: ve Valdštejnské jízdárně hráli Trio Ivana Řezáče. A po prázdninách do třetice: svůj už dvoustý koncert přednesli znovu v zahraničí. Od 12. do 21. listopadu koncertovali v Německé demokratické republice. Tentokrát tu byla už i ta „města zvučných jmen“: Cottbus, Magdeburg, Heiligenstadt, město automobilů Eisenach, a konečně dvakrát Berlín. V NDR hráli Foerstrovci náročný pořad: Beethovenovo Trio B dur, dále díla Bohuslava Martinů, Antonína Dvořáka a Josepha Haydna. V Berlíně natočili pro rozhlas III. klavírní trio

Bohuslava Martinů; tehdy působilo toto dílo nesmírně nově a objevně. (I doma ho Foerstrovcí uvedli jako československou premiéru.)

Stále většího rozsahu začala postupně nabývat koncertní činnost tria pro školní mládež. I když tu ještě nešlo o žádnou centrálně organizovanou, systematickou výchovnou práci, stalo se postupně téměř pravidlem, že tam, kde hráli večerní koncert pro „dospělé“ obecnost, uvedli dopoledne jeden nebo dva tzv. „výchovné“ koncerty pro mládež, k nimž průvodní slovo zpravidla obstaral cellista Václav Jírovec, který

*V režijní kabině
gramof. studia
„Domovina“
při natáčení „Fresek“
J. Hanuše (1970)*

je pro takový úkol disponován potřebnou schopností vyjadřovací a umí svým výkladem zaujmout mladé posluchače. Byly jich stovky: tak třeba 7. ledna 1964 vyslechlo v Litomyšli jejich tři vystoupení (v jediném dni!) na dvanáct set dětí!

Téhož roku vyjeli potřetí za hranice. Tentokrát to byla čtyři města v Bulharské lidové republice. Tento rok vůbec přinesl velký počet vystoupení na veřejnosti: sto devatenáct koncertů Foerstrova tria. Navzdory tomu stačili ještě Foerstrovci nastudovat dvě pozoruhodná nová díla – Trio brněnského skladatele Miloslava Ištvana a Bergeretty Bohuslava Martinů, a zajet do islandského Reykjavíku natočit pro rozhlas III. trio B. Martinů a Dvořákovy Dumky.

Je jen logické, že souběžně s tím, jak Foerstrovci pracovali na sobě, vstupovali i do hlubšího povědomí hudební veřejnosti a získávali si její důvěru. Proto také v roce 1964 nahrávali už ve studiu Supraphonu svou první gramofonovou desku, na které je zachyceno III. klavírní trio a Bergeretty Bohuslava Martinů.

Druhým důkazem této důvěry bylo i udělení aspirantury na pražské Akademii múzických umění: všichni tři ji zahájili v roce 1965 a po tři léta studovali sólovou a komorní hru. Jednotlivě byli zařazeni: Aleš Bílek k prof. Fr. Maxiánovi, V. Jírovec k prof. M. Sádlovi a Fr. Pospíšil k prof. A. Plockovi.

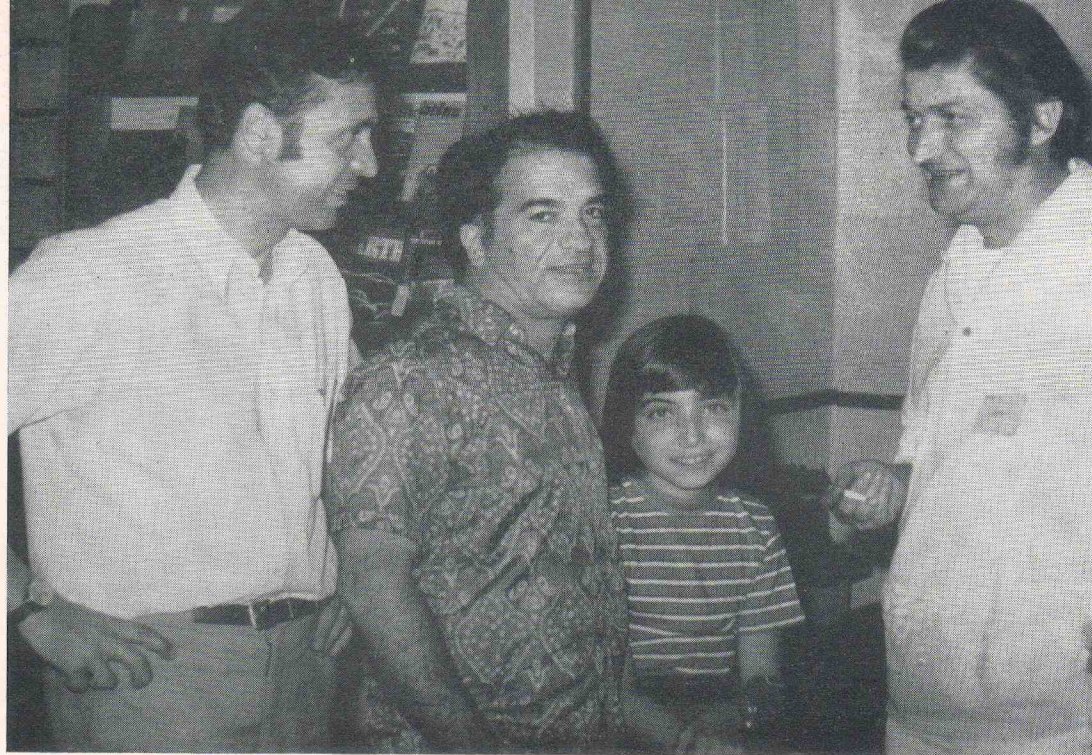
Velká, zajímavá a ovšem náročná práce čekala Foerstrovce v roce 1966. Na předlouhém zájezdu po celé Kanadě „odehráli“ devětačtyřicet koncertů, které naplnili hudbou Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Bohuslava Martinů, Dmitrije Šostakoviče, Ivana Řezáče a dalších. Ba dokonce i violoncellista (a „spiritus agens“) tria Václav Jírovec se tu „z přinucení“ stal skladatelem: na přání pořadatelů, kteří chtěli mít (zřejmě z výchovných důvodů) v programech koncertů skladbu ve formě variací, vyměnil Václav Jírovec na chvíli smyčec za pero a složil Variace na téma klukovské písničky:⁵ každý nástroj přednáší téma v jiné slohové podobě.

Kanadské turné bylo pro soubor nesmírně cennou a poučnou zkušeností. I když už v té době měli Foerstrovci za sebou koncerty v celé řadě evropských zemí (tak napří-

⁴ V únoru 1963 se dokonce dočkali krutě přísného, drtivého odsouzení svého výkonu v pražské Městské knihovně, ale nedali se odradit.

⁵ Od té doby se udržela v repertoáru tria, které ji hraje v programech koncertů pro školní mládež. V Kanadě byla nahrána i pro rozhlas.

Václav Jírovec
se známým houslistou
R. Riccim
(vpravo Ricciho syn
Jean Franco
a J. J. Johannesem –
1971 v Kanadě)

klad jen v roce 1965 hráli na Islandu, ve Švýcarsku, v NDR atd.), přece jen po kanadském zájezdu se jejich zahraniční působnost rozrostla jak obsahem, tak významem pro propagaci české hudby.

V polovině března se vrátili z vyčerpávajících cest po Kanadě; v červenci se poprvé představili náročnému obecenstvu mezinárodního festivalu v rakouském Salcburku. To jim přineslo další cenný úspěch: v roce 1966 vystoupili jen „na okraji“ hlavního festivalového dění v rámci tzv. Zámeckých koncertů s díly Smetanovými a Dvořákovými, ale už o rok později dostali příležitost v hlavních festivalových programech – hráli tu skladby Josefa Bohuslava Foerstra, Josefa Suka, Antonína Dvořáka, Bedřicha Smetany, Bohuslava Martinů a Ivana Řezáče.

V roce 1967 přišla další zahraniční turné: nejprve znovu Německá demokratická republika, pak Bulharsko a Řecko, Švédsko, Dánsko a Rakousko.

Protože jim toho roku končila aspirantura na Akademii, přihlásily se opět existenční starosti. Řešení se v roce 1968 našlo v Karlových Varech: tamní symfonický orchestr je sice přijal jako jednotlivce na místa instrumentálních sólistů, ale svůj služební úvazek mohli pak z největší části plnit právě koncerty tria.

V Karlových Varech zůstali až do roku 1971. Jejich karlovarská éra je lemována řadou úspěšných zahraničních vystoupení (v roce 1968 Odense, Salcburk, dánský Helsingör, Kodaň, Vídeň).

22. a 25. září 1968 vystoupili na festivalu v Méridě ve Venezuele. Po pronikavém úspěchu obou koncertů následovala pozoruhodná nabídka místních manažerů, zda by byli ochotni věnovat rok koncertnímu a pedagogickému působení ve Venezuele. Taková příležitost byla lákavá, ale i riskantní. Po dvanáct měsíců je v Československu a v Evropě nikdo neuslyší; nevytratí se zatím z povědomí publika i odborné veřejnosti? Neobávali se toho. Měli už zdravé sebevědomí, věděli, že hodně dovedou, a byli si vědomi i toho, že je to o nich ve veřejnosti známo.

Zabalili zavazadla i nástroje a 30. července 1969 vystoupili poprvé v Méridě s Beethovenovým Triem c moll a s Dvořákovými Dumkami. Protože hudební život v jihoamerické Venezuele není zatím příliš dobře a promyšleně organizován, museli si i jako pedagogové počínat samostatně a spoléhat převážně jen na sebe. I když jejich pedagogické působení spadalo do rámce univerzity, všechno se odehrávalo dost živelně: nebyly vyučovací osnovy, nebyla zavedená, ustálená praxe výuky. To všechno si museli udělat sami, a neměli na to — včetně vyučování a koncertní činnosti — víc času, než pouhé tři měsíce, protože celá druhá polovina jejich pobytu v Jižní Americe připadla na reprezentační zájezd „v dresu“ méridské univerzity do Kanady. Ve Venezuele ovšem realizovali celou řádku zajímavých koncertních vystoupení, na kterých samozřejmě prosazovali znovu českou hudbu od Antonína Dvořáka a Bedřicha Smetany přes Bohuslava Martinů až po Luboše Sluku a Ivana Řezáče. V Kanadě pak k tomuto základnímu repertoáru ještě přiřadili díla Leoše Janáčka, Iši Krejčího a dalších českých i světových autorů.

Vrátili se domů — unaveni, ale spokojeni s tím, co dokázali udělat pro českou hudbu tak daleko od domova, v teritoriu tak těžko dostupném — na konci ledna roku 1970. Pár týdnů odpočinku nebylo vlastně vůbec žádným odpočinkem. Kromě několika koncertů v ČSSR uskutečnili další, v pořadí už třetí nahrávku pro gramofonovou firmu Supraphon; jsou na ní skladby Bohuslava Martinů, Césara Francka a Roberta Schumanna.

Ale to nebylo to hlavní, co jim narušilo původně plánovaný „klid zbraní“ po únav-

né cestě. Po návratu ze zámoří došlo totiž k zásadní změně ve složení souboru: na místo houslisty Františka Pospíšila, který z tria po vzájemné dohodě odešel, nastoupil Stanislav S r p (nar. 1930). Nový člen tria studoval na pražské konzervatoři (v roce 1955 absolvoval jako žák Zd. Kolářského Dvořákovým houslovým koncertem), v letech 1957 až 1969 byl primáři Dvořákova kvarteta. Vystupoval též jako sólista a komorní hráč.

Taková změna nese s sebou týdny a měsíce tvrdé, vyčerpávající nové práce: nestačí, aby nový člen tělesa zvládl rozsáhlý repertoár, ale musí se muzikantsky opravdu sžít s oběma dalšími partnery. To není nijak snadné: trio je složeno z uměleckých individualit, a sjednotit je ke společnému cíli, dosáhnout slohově jednotného inter-

*Záběr z koncertu
Focerstrova tria
v Karlových Varech
(1972)*

pretačního přístupu ke každé skladbě – to znamená porozumět si nejen muzikantsky, ale i lidsky.

Protože Stanislav Srp byl zkušeným komorním hráčem, našli k sobě noví partneři brzy cestu. 7. září 1970 hrálo Foerstrovo trio poprvé v novém složení na koncertě v Teplicích skladby Beethovenovy, Mozartovy a Schumannovy, z české tvorby díla Bedřicha Smetany, Bohuslava Martinů a Václava Felixe. Ukázalo se, že spolupráce se St. Srpem přispěla k prohloubení výrazové intenzity a přinesla do úhrnného zvuku tria nové cenné prvky: lyrickou vláčnost, kultivovaný tón, ale hlavně silný dramatický náboj.

Potvrdilo se to už v prvních vystoupeních. V Praze pak správnost volby prokázal znamenitý výkon Foerstrova tria na Přebhlídce koncertního umění při provedení Tria C dur Bohuslava Martinů 7. října 1970.

Po Srpově nástupu do tria nastudoval soubor některá díla z paměti. (Není to ovšem stanoveno jako „povinná“ zásada. Foerstrovcí hrají bez not proto, že i ve skladbě patnáct let už důvěrně známé nalézají při provedení z paměti nové a nové rysy; hrají však bez pultů a not jen tehdy, když jsou v dobré kondici a mají dost času na přípravu.) Hlavně však „za pochodu“ doplňují se Stanislavem Srpem základní repertoár; jejich koncertní činnost však nikdy neochabuje: v průměru mají stejný počet veřejných vystoupení, jako v minulých letech.

V roce 1971 si několikrát zahráli i s orchestrem Beethovenův Trojkoncert pro housle, klavír a violoncello (v Pardubicích s Východočeským komorním orchestrem, v Olomouci s Moravskou filharmonií se sovětským dirigentem Arvidem Jansonem a v Praze s Jiřím Bělohávkem a orchestrem FOK). Hrají v Bechyni, v Olomouci i v Karlových Varech, v Berlíně i v Drážďanech. V srpnu 1971 strávili znovu tři týdny v Kanadě – tentokrát na festivalu ve Vancouveru, kde měli za úkol vyučovat v rámci letních kursů komorní hudbě. Působili tu koncertně i pedagogicky tak říkajíc ve vynikající společnosti: pět vybraných oborů výuky vedli tak významní umělci, jako jsou houslista Ruggiero Ricci, kytarista Sebastian Marcotto, pianista Edouardo del Pueyo, violoncellista Janos Starker; kursy skladby vedl Malcolm Arnold. To ostatně i jim samotným poskytlo příležitost vyslechnout si dopolední přednášky jednotlivých oborů; odpoledne pak sami vedli kursy komorní hudby. Jejich žáky byli vět-

*Prof. Ladislav Černý
se svými žáky*

*Foerstrovc trio
v současnosti*

šinou mladí lidé ve věku mezi sedmnácti až devatenácti lety, kteří nikdy před tím komorní hudbu nehráli. Foerstrovci s nimi museli začínat doslova od píky: museli sami udělat průzkum hráčské a technické vyspělosti jednotlivých frekventantů a pak ustavit jednotlivé soubory. Ve třech dnech tak dali dohromady skoro dvě desítky komorních těles (z asi osmdesáti žáků) tradičního typu (protože dechové nástroje tu nebyly vůbec zastoupeny). Byla to obtížná, nesnadná, na první pohled sysifovská práce. Ale během tří týdnů se jim podařilo naučit své žáky nejenom elementárním dovednostem (jako je například rytmická souhra při komorním nasazení tónu), ale i dospět alespoň s některými soubory k úrovni, která dovolovala veřejné vystoupení na koncertu.

Pak přišel další mezník v historii: na počátku roku 1972 přerušili po vzájemné dohodě se Západočeským krajským národním výborem svá třetinová sólistická angažmá v Karlovarském symfonickém orchestru. Stanuli tedy opět „na volné noze“.

V únoru 1972 poprvé ve své historii vyjeli do Španělska; protože to bylo prvé proniknutí do dosud neznámého teritoria, nepodařilo se jim — opravdu výjimečně — do programu osmi koncertů prosadit soudobou českou skladbu. Na zpáteční cestě čtyřikrát vystoupili v Německé demokratické republice — a zbytek roku vyplnili pak studiem, prací a častým koncertováním po vlastech českých.

Toho roku jim věru nebylo lehké u srdce. Práce svobodného umělce vypadá jen pro laika na první pohled jako zdánlivě snadné zaměstnání: nemá „pracovní dobu“, nemá „zaměstnavatele“ — ale také nemá ani měsíční plat, ani jistotu, že se uplatní v takovém rozsahu, aby ho to umělecky uspokojilo a existenčně zabezpečilo. Nešlo tedy o „zaměstnavatele“, ani o „pracovní dobu“: populárně řečeno, Foerstrovci potřebovali cosi jako „střechu nad hlavou“, nutně už potřebovali mít alespoň tu nejzákladnější existenční jistotu.

Socialistická společnost se stará o rozkvět umění ve všech jeho formách — i o koncertní umělce. Institucionální podmínky, které mají od konce čtyřicátých a začátku padesátých let k dispozici naši skladatelé a interpreti, nemají v kapitalistickém světě vůbec obdoby. Proto také řešení, které mohla socialistická společnost nabídnout členům Foerstrova tria, přivedlo těleso zpět k orchestru, ze kterého dva z nich před léty vyšli.

*Setkání s paní
Olgou Foerstrovou
v roce 1974*

Od 1. ledna roku 1973 se Foerstrovo trio stalo komorním souborem Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK. Je to základ, který jim umožňuje, aby zůstali věrni svým uměleckým zásadám a soubor tak zůstal zachován. Ve svobodném povolání by patrně z existenčních důvodů setrvat nemohli — a kdyby přijali občanská zaměstnání v orchestru nebo působili jako pedagogové, pravděpodobně by nemohli s takovou intenzitou pokračovat v umělecké práci a Foerstrovo trio by dnes možná bylo už jen legendou, vzpomínkou . . .

*

Taková je tedy historie. Dnešek — máme-li na mysli léta 1973—1975 — prožívá Foerstrovo trio ve znamení dalšího uměleckého rozkvětu. Po celou tu dobu pokračují Foerstrovci v koncertní činnosti: v roce 1973 byli ve Francii, podruhé ve Španělsku a po-

prvé v Západním Berlíně, odkud je nyní tamní Vysoká hudební škola zve každého druhého roku k vystoupení v rámci mezinárodních komorních cyklů, aby tu provedli některou novou skladbu současného českého autora. Hráli tu doposud Trio Ivana Řezáče, Trio Jiřího Jarocho a v únoru 1976 tu mělo svou premiéru Trio Jiřího Válka, věnované skladatelem dvacátému výročí umělecké činnosti Foerstrova tria. V roce 1974 poznali Foerstrovo trio diváci televizních Koncertů z respiria na Kavčích horách; zahrálo „pro kameru“ Sukovo Klavírní trio c moll; ve Smetanovském cyklu FOK přednesli Smetanovo trio g moll; vystoupili na českobudějovickém Hudebním jaru. V Ženevě vystoupili v přímém rozhlasovém vysílání v září 1974 s Dvořákovými Dumkami a Triem Johanesse Brahmsa, v La Valettě na Maltě koncertovali v rámci Mezinárodního hudebního festivalu, kde přednesli skladby L. van Beethovena, W. A. Mozarta a F. Mendelssohna-Bartholdyho, atd. atd.

V roce 1975 se dočkali i zajímavého malého jubilea: v seznamu koncertů Foerstrova tria má vystoupení v Lázních Libverda, které se konalo 10. listopadu 1975, pořadové číslo 1000.

*

Tisíc koncertních výkonů za dvacet let... Je to mnoho či málo? Odpověď je nadsadě: úspěch umělecké práce, její hodnota, její přínos pro společnost — to nelze měřit čísly. Právě tak bychom se třeba mohli ptát: má největší význam to, že Foerstrovci prosadili do koncertního života tolik nových skladeb, nebo je největší hodnotou skutečnost, že se ani v těch nejtěžších okamžicích nevzdali a vytrvali ve svém předsevzetí? Ani jedno, ani druhé nelze oddělit. Tři čeští muzikanti prokázali své vlasti ty nejcennější služby: všude po světě šířili slávu české hudby a pověděli tak mnohdy lidem o své zemi víc, než by jim řekla slova... Zažili chvíle hořkosti i zklamání — i okamžiky opravdového uspokojení a prostého lidského štěstí. Mnohokrát riskovali — jen aby splnili slovo, které si sami dali. Dnes už třeba s úsměvem a shovívavě vzpomínají, jak v Kanadě, kde se přepravovali na sáhodlouhých cestách sami osobním automobilem, se jim jednou v krutém mrazu nepodařilo nastartovat — a přece za dvacet let nikdy nezmeškali ani jedinkrát začátek koncertu. Vždycky byli na pódiu včas — dokonce i tehdy, když málem přejeli cílovou stanicí, protože za úmorně dlouhé cesty vlakem hráli šachy a nevšimli si, že tu platí jiný čas, než ukazují jejich „středoevrop-

ské“ hodinky; jindy se málem stali podezřelými, když si vyinkasovali honorář a pak v obchodním domě platili bankovkou, která — jak by si toho byli mohli všimnout! — byla falešná . . .

Takových zážitků nastrádali doma i po cestách v průběhu svých „let putování“ desítky a stovky. Už v prvních letech si ovšem nutně uvědomili, že nemohou dosáhnout vytčeného cíle, jestliže si nebudou rozumět nejen umělecky, ale i jako tři osobnostně vyhranění lidé, partneři, přátelé. Shodují se spolu v tom nejzákladnějším: v přesvědčení, že musejí cílevědomě pracovat — každý na sobě samém a všichni společně. Jestliže se někdy neshodnou — a to se samozřejmě také stává — jde zpravidla spíš o organizační záležitosti; v uměleckém názoru jsou téměř vždy zajedno. V triu — tady je lichý počet výhodou — platí zásada, že nikdo nemá „právo veta“; lpí-li přece jeden ze tří tvrdošijně na svém, ostatní dva ho prostě hravě přehlasují . . . Ale ani tak to samozřejmě není jednoduché: soužití tří partnerů, kteří spolu například na zájezdech tráví většinu času, je vlastně choulostivý psychologický oříšek. Jsou — v onom elementárním lidském slova smyslu — samozřejmě přáteli, ale především jsou spolupracovníky, uměleckými partnery. V průběhu koncertní sezóny obyčejně nevybyde čas na to, aby se jeden s druhým sešel jako kamarád; ale v létě si někdy sednou na kola a vyrazí si společně na výlet . . .

*

V září roku 1976 vstoupí Foerstrovo trio už do své jedenadvacáté sezóny. Čeká je problém, jehož řešení už nelze příliš dlouho odkládat: elementární existenční zajištění, které jim poskytuje tzv. třetinový úvazek, je opravdu jen tím základním minimem. Kdyby začali z nedostatku jiných možností kantořit nebo — jak to muzikanti říkají — „chodit na kšefty“, trio by se patrně rozpadlo.

Dvacet let úspěšné práce však zavazuje k pokračování; podařilo-li se vyřešit složitější problémy v bohaté soustavě našeho koncertního života, není pochyby o tom, že i Foerstrovo trio bude pro další svou uměleckou činnost zajištěno. Zaslouží si to nejen tři znamenití čeští muzikanti, kteří hře v komorním souboru obětovali mnohem víc, než jsme tu mohli ve stručnosti zaznamenat, ale zaslouží si to zejména umělecký a kulturně politický přínos, jímž Foerstrovo trio přispívá již po dvě desítky let k rozmachu naší nové socialistické hudební kultury.

P E T A R
Z A P L E T A L

Die Prager spielten in Salzburg Werke von Mozart, Smetana, Dvořák

„In seiner Neubesetzung ist das Foerster-Trio ein hervorragender Zuwachs zur Pleiade unserer besten Kammermusikensembles...“

PRAG, LIDOVÁ DEMOKRACIE

Aux Semaines musicales de Villars: l'excellent Trio Foerster de Prague

„Das Programm wurde herrlich und glanzvoll gespielt (Mozart, Martinů, Ravel)...“

WIEN, EXPRESS

„Je n'ai jamais entendu la musique moderne exécutée avec autant de finesse et d'élégance...“

MONTREAL, LE QUARTIER LATIN

Foerster Trio gives vigorous warm concert

By a ROY MALEY

The Foerster Trio, a Czech ensemble touring Canada for the first time, appeared in the 48th night of scheduled concerts...

Foerstro Convincido

Foerster Trio Concert Thrilling Experience

The Jeunesses Musicales chamber music concert by the Foerster Trio of Prague...

Prague trio 'sheer delight'

By JOHN SEARCHFIELD

The Jeunesses Musicales concert given at the Foerster Trio...

„Le concert du Trio Foerster a été un triomphe artistique sans précédent... Le public a été enchanté...“

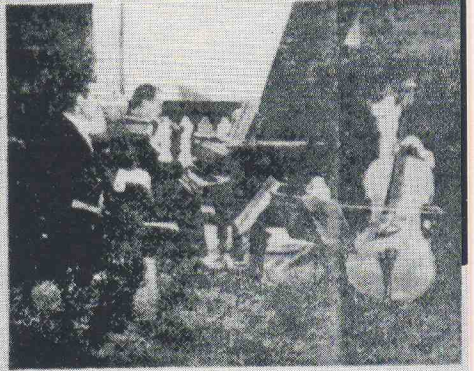
WASHINGTON, THE SUNDAY STAR

El Cuarteto de la Universidad de Río y el Trío Foerster se Presentan Hoy en Mérida

- Medio millón cuesta el Festival de Música
En desacuerdo la FCU de la ULA con la organización

En el Aula Magna de la Universidad de Los Andes se presenta el domingo, a las 5 de la tarde, el Cuarteto de la Universidad Federal de Río de Janeiro...

documentales colombianos; y folclóricos, incluyendo los trabajos especiales que se han hecho en el Aula Magna de la Universidad de Los Andes...

El Trío Foerster, se presenta hoy en Mérida en el segundo concierto de abono del Festival de Música.

MUSICA INAUGURACION DEL «CICLO BEETHOVEN» POR LA ORQUESTA FILARMONICA DE SEVILLA

Se ha inaugurado el ciclo dedicado a Beethoven, que, organizado por la Orquesta Filarmónica de Sevilla en colaboración con la Caja de Ahorros San Fernando...

HRADECKÉ HUDEBNÍ JAROK

POCHODEŇ ORGAN VYCHODOCESKEHO KV KSC

DOKUMENTAČNÍ
ČÁST

Czech trio, Spanish guitarist combine

By LLOYD H. DYK

The Foerstrovo Trio of Czechoslovak and Spanish classic guitarist Seba Maroto shared the bill Wednesday at the Queen Elizabeth Playhouse...

Maroto, who appeared in the first section of the program, began with a selection that has become almost as popular as Elvira Madigan...

Nor did the ensuing concert come off with any remarkable character or depth, but Maroto's fingers and mind were in an exemplary state of alertness...

A group of young people, observing Maroto's playing...

looked at the young man so full of life and energy...

But it was not until the end of the show that the audience seemed to be a little more interested...

He ended the concert with a piece of music that was both interesting and...

The Foerstrovo Trio's third appearance at the Playhouse seems to be a very successful one...

It isn't often that one can relate to one another in such a simple and direct way...

Sächsische Zeitung, Dienstag, 15. Juni 1970 Nr. 740
Foerster-Trio beim Dresdner Sommer zu Dresden

Zu den besten Kammermusikensembles der CSSR zählt das Foerster-Trio aus Prag. Seit Jahren in intensiver Zusammenarbeit...

Die drei Musikanten in ihrem diesjährigen Beitrag Werke aus der Geschichte der tschechischen Musik, einen rühmten Landes...

Frantisek Pospisil, violín, Ales Bilek, piano y Vaclav Jirovec, de Checoslovaquia, quienes confirmaron el cultivo de la música cámara en Bohemia...

Večerní Praha

Dvacet let Foersterova tria

Je tomu 20 let, co mladi posluchači Akademie muzických umění, klavirista Ales Bilek, houslista Frantisek Pospisil a violoncellista Vaclav Jirovec, založili klavírní trio, jemuž později dala spolent manželka hudebního skladatele J. B. Foerstra k tomu, aby nastala Pospisila Stanislav Srp.

Umělecká kontinuita souboru však pokračovala...

Una admirable actuación del "Trío Foerster" en la Filarmónica

Con tres obras muy representativas de las tendencias de la música en un determinado momento presentaba ayer en la Filarmónica el "Trío Foerster"...

First time in England
Foerster Trio perform at Bridport
The piano trio has always been one of the most popular of ensembles in the programmes of the Bridport and West Dorset Music Society...

Das Foerster-Trio ist neben die besten tschechischen Kammermusik-Vereinigungen zu stellen...
SALZBURG, SCHLOSSKONZERTE

BRIDPORT NEWS

FRIDAY, 30th JANUARY
and DORSET COUNTY JOURNAL

Mozart zu Ehren
Das Prager Foerster-Trio im Konzertsaal der Hochschule der Musik...

DER TAGESSPIEL
UNABHÄNGIGE BERLINER MORGENZEITUNG
OLYMPISCHE SPIELE SONDERDIENST AUS INNSBRUCK

„Dieses Ensemble besteht aus drei hervorragenden Individualitäten, doch im Zusammenspiel kann man sie nicht unterscheiden.“
ATHEN, DIMOTIS

TRIO FOEBSTER

ZAHRANIČNÍ ZÁJEZDY FOERSTROVA TRIA

Tento chronologicky řazený přehled zahraničních zájezdů Foerstrova tria neuvádí počet provedení jednotlivých skladeb, nýbrž jen jména autorů, jejichž skladbu nebo skladby Foerstrovo trio na turné provedlo. Proto jsou tu uvedeni i autoři, kteří pro klavírní trio žádné dílo nenapsali (například Leoš Janáček, z jehož tvorby byla hrána Pohádka pro violoncello a klavír). Hvězdičkou * jsou označena díla soudobých autorů, provedená Foerstrovým triem v zahraničí. S ohledem na rozsah publikace nebylo možno úplný přehled uveřejnit. I tak však tento soupis dokumentuje jak repertoárovou šíři, tak zejména rozsah uplatňování české hudby a soudobé tvorby na zahraničních turné Foerstrova tria.

Maďarsko	21.–23. V. 1963	3 koncerty	L. v. Beethoven I. Řezáč* A. Dvořák
NDR	12.–21. XI. 1963	8 koncertů	L. v. Beethoven B. Martinů A. Dvořák J. Haydn
Bulharsko a Maďarsko	5.–12. VI. 1964	4 koncerty	L. van Beethoven B. Martinů A. Dvořák
Island	22.–24. III. 1965	1 koncert + rozhl. natáčení v Reykjavíku	B. Martinů A. Dvořák L. van Beethoven Dm. Šostakovič*
Švýcarsko	3.–4. VIII. 1965	3 koncerty	J. Haydn B. Martinů A. Dvořák
NDR	1. XI. 1965	1 koncert	J. Haydn B. Martinů A. Dvořák
Kanada	13. I.–16. III. 1966	49 koncertů	F. Schubert I. Řezáč* L. van Beethoven B. Smetana B. Martinů J. Haydn Dm. Šostakovič* A. Dvořák
Rakousko (Salzburg)	30. VII. 1966	1 koncert	W. A. Mozart A. Dvořák B. Smetana
(Villars)	17. VIII. 1966	1 koncert	L. van Beethoven F. Schubert M. Ravel
NDR	5.–6. I. 1967	2 koncerty	L. van Beethoven Dm. Šostakovič* A. Dvořák
Bulharsko	2.–6. III. 1967	3 koncerty	W. A. Mozart B. Martinů B. Smetana J. Haydn A. Dvořák M. Ištvan*

Řecko	8.–16. III. 1967	4 koncerty	L. van Beethoven Dm. Šostakovič* B. Smetana
NDR (Drážďany)	25. IV. 1967	1 koncert	L. van Beethoven Dm. Šostakovič* M. Ravel
(Villars)	24. VIII. 1967	1 koncert	J. Haydn J. Brahms B. Smetana
Rakousko	10.–12. XI. 1967	2 koncerty	W. A. Mozart L. van Beethoven A. Dvořák J. Haydn F. Schubert B. Smetana
Švédsko	17.–20. X. 1967	2 koncerty	L. van Beethoven W. A. Mozart B. Smetana Dm. Šostakovič* F. Schubert
Dánsko	24.–26. X. 1967	3 koncerty	W. A. Mozart Dm. Šostakovič* A. Dvořák F. Schubert
Rakousko (Vídeň)	15. XI. 1967	1 koncert	B. Smetana
NDR (Berlín)	9. II. 1968	2 koncerty	L. van Beethoven J. Brahms W. A. Mozart F. Schubert
(Odense)	19. III. 1968	1 koncert	F. Schubert
Rakousko (Salzburg)	27. V. 1968	1 koncert	W. A. Mozart B. Smetana A. Dvořák
Rakousko (Salzburg)	30. VI. 1968	1 koncert	J. B. Foerster I. Rezáč* B. Smetana
Rakousko (Salzburg)	4. VII. 1968	1 koncert	J. Suk W. A. Mozart A. Dvořák
Venezuela	22. IX.–11. X. 1968	7 koncertů	J. Haydn A. Dvořák B. Smetana

			W. A. Mozart B. Martinů M. Ravel F. Schubert
Rakousko (Vídeň)	4.-5. XI. 1968	1 koncert + 1 natáčení pro rozhlas	W. A. Mozart, B. Martinů M. Ravel,
NSR	15. 17. IV. 1969	1 koncert + 1 natáčení pro rozhlas	F. Schubert J. Haydn A. Dvořák
Venezuela + Kanada + Anglie	30. VII.-14. XII. 1969	53 koncertů + 1 natá- čení pro rozhlas	L. van Beethoven A. Dvořák J. Haydn F. Schubert J. Brahms B. Smetana W. A. Mozart M. Ravel B. Martinů G. F. Haendel F. Liszt L. Janáček M. Ištvan* I. Krejčí* V. Jírovec*
Anglie	15. I.-24. I. 1970	6 koncertů	L. van Beethoven W. A. Mozart B. Martinů B. Smetana F. Schubert M. Ištvan* A. Dvořák I. Řezáč* M. Ravel J. B. Foerster
NDR (Berlín)	8.-13. VI. 1971	2 koncerty + 1 natá- čení pro televizi	A. Dvořák J. B. Foerster B. Smetana B. Martinů L. van Beethoven J. Brahms
Kanada	1.-18. VIII. 1971	4 koncerty	W. A. Mozart B. Smetana

Záp. Berlín	10. IX. 1971	1 koncert	J. B. Foerster M. Arnold* J. Brahms B. Martinů J. B. Foerster Dm. Šostakovič* B. Smetana
Španělsko	9.–24. II. 1972	12 koncertů	J. Haydn F. Schubert B. Martinů M. Ištvan
Bulharsko	9.–11. X. 1972	3 koncerty	J. Haydn F. Schubert B. Martinů
Záp. Berlín	11. II. 1973	1 koncert	I. Řezáč* F. Mendelssohn-Bartholdy A. Dvořák
Francie (Megève)	23. II. 1973	1 koncert	J. Haydn F. Schubert B. Smetana
NDR	22. VI.–24. VI. 1973	3 koncerty	W. A. Mozart A. Dvořák B. Smetana F. Schubert C. Franck
Španělsko	15. X.–31. X. 1973	9 koncertů	J. Haydn P. I. Čajkovskij A. Dvořák L. van Beethoven
Záp. Berlín	4. X. 1974	1 koncert	L. van Beethoven J. Jaroš* (premiéra!) C. Franck
NSR (Markbreit)	26. IV. 1975	1 koncert	J. B. Foerster A. S. Arenskij A. Dvořák A. Dvořák
Rakousko (Vídeň)	3. V. 1975	1 koncert	A. Dvořák
Švýcarsko (Ženeva)	20. IX. 1975	1 natáčení pro rozhlas	J. Brahms A. Dvořák
Malta	22. X. 1975	1 koncert	L. van Beethoven B. Martinů F. Mendelssohn-Bartholdy

KLASICKÁ A ROMANTICKÁ HUDBA

Soupis repertoáru Foerstrova tría

Beethoven Ludwig van	Klavírní tria (kompletně)
Brahms Johannes	Trojkoncert, op. 56
Čajkovskij Petr Iljič	Trio B dur, op. 8
Dvořák Antonín	Trio a moll, op. 50
	Trio B dur, op. 21
	Trio f moll, op. 65
	Dumky, op. 90
Foerster Jos. Bohuslav	Trio B dur, op. 38
Franck César	Trio a moll, op. 105
Haydn Joseph	Trio fis moll, op. 1, č. 1
	Trio č. 1 G dur
	Trio č. 13 A dur
	Trio č. 21 C dur
Mendelssohn-Bartholdy Felix	Trio d moll, op. 49
Mozart Wolfgang Amadeus	Trio C dur, K. s. 548
	Trio E dur, K. s. 542
	Trio d moll, K. s. 442
Schubert Franz	Trio B dur, op. 99
Schumann Robert	Trio Es dur, op. 100
Smetana Bedřich	Fantazijní skladby (Phantasiestücke), op. 88
Suk Josef	Trio g moll, op. 15
	Trio c moll, op. 2

HUDBA 20. STOLETÍ

Arenskij Anton Stěpanovič	Trio d moll, op. 32
Beaufortová O.	Trio
Ceremuga Josef	Trio e moll
Domažlický František	Klavírní tria, op. 34
Felix Václav	Trio č. 2 C dur, op. 5
Hanuš Jan	Fresky, op. 51
Ištvan Miloš	Trio
Jaroš Jiří	Tři věty pro housle, violoncello a klavír
Jírovec Václav	Variace
Krejčí Iša	Trio
Lukáš Zdeněk	Trio per violino, violoncello e piano
Martinů Bohuslav	Trio d moll, č. 2
	Grand Trio C dur, č. 3
	Bergeretty
	Concertino pro klavírní tria a orchestr

Odstrčil Karel
Ravel Maurice
Reiner Karel
Rejcha A.
Řezáč Ivan
Sluka Luboš
Soukup Vladimír
Šostakovič Dmitrij
Truhlář Jan
Válek Jiří

Železný Lubomír

Kontury
Trio a moll
Trio
Trio concertant d moll
Trio a moll
Pastorale pro klavírní trio
Trio
Trio a moll, op. 67
Trio
Tre sentenze in onore di W. A. Mozart
(věnováno Ft v roce 1975)
Trio

GRAMOFONOVÉ DESKY

1. B. Martinů: Grand trio C dur, č. 3
B. Martinů: Bergerettes
SUA 10698 mono
SUA 50698 stereo
2. J. B. Foerster: Trio a moll, op. 105
J. Hanuš: „Fresky“, trio op. 51
0 110866 mono
1 110866 stereo
3. C. Franck: Trio fis moll, op. 1, č. 1
R. Schumann: Phantasiestücke op. 88
1 111094 stereo

РЕЗЮМЕ

В период с 1953 по 1958 год в пражской Академии искусств учились одновременно три инструменталиста: пианист Алеш Билек (род. 1932), скрипач Франтишек Поспишил (род. 1933) и виолончелист Вацлав Йировец (род. 1936). Когда им на третьем курсе ввели в учебную основу новый предмет — камерную игру — их объединило загоревшееся в них желание всецело посвятить себя камерной музыке в трио. Свои студенческие обязанности они не отбывали, следовательно, в рамках обязательных занятий у проф. Ладислава Зеленки; их честолюбие привело их вскоре и на концертные подмостки. Первое их выступление состоялось 14-го февраля 1956 г. в западнечешском городке Клатовы; в небольшом зале местной ратуши они здесь впервые исполнили Трио до-минор оп. 2 Йозефа Сука, «Fantasiestücke» оп. 88 Шуманна, одну сонату для скрипки и одну для виолончели.

Воодушевленные успехом они начали еще более интенсивно работать, приняв решение, что игру в трио они проработают с таким же вниманием к деталям, которое пока уделялось только изучению смычковых квартетов; вторым принципом их последующей деятельности должно было стать систематическое включение в репертуар тех произведений, которые до этих пор исполнялись очень редко, и наряду с этим, систематическое ознакомление широкой общественности с современной чешской и мировой музыкой.

Алеш Билек, Франтишек Поспишил и Вац-

лав Йировец не разошлись и после завершения высшей музыкальной школы. На каникулы 1956 г. им была присуждена стипендия Фонда им. Главки, на основании которой им представилась возможность побывать, в рамках предусматриваемой стипендией учебы, и в замке в Лужанах. В этих местах бывал часто и тогдашний президент Чехословацкой Академии Наук композитор Йозеф Богуслав Ферстер; в его богатом творчестве имеются и три произведения для фортепьянного трио. Молодые исполнители впоследствии подготовили все эти три произведения Ферстера и в феврале 1957 года им удалось своим общественным выступлением убедить и супругу Ферстера в том, что они уже достигли того уровня, когда могут осмелиться просить ее дать им свое согласие на присвоение наименования «Трио им. Ферстера». Г-жа Ферстер их просьбу удовлетворила.

Благодаря великолепным возможностям, которые создает для развития музыкальной жизни социалистическое общество, молодым исполнителям представился случай изучать в течение двух лет постградуально камерную музыку в Академии искусств в Праге (1958 и 1959 гг.). Таким образом им были обеспечены все необходимые условия для сосредоточенной подготовки к будущей творческой работе. 29-го октября 1957 г. они впервые выступили как «ТРИО им. ФЕРСТЕРА» — и, к их чести будь сказано, уже тогда наполнили конкретными творческими результатами художественные принципы, выдвинутые ими

в самом начале своего зарождения. В течение короткого времени они значительно расширили свой репертуар, в который к трем трио Ферстера они присоединили еще произведения Ц. Франка, современного чешского композитора В. Феликса, Трио итальянского композитора Ф. Малипьера, «Думки» А. Дворжака, Трио современного чешского автора И. Ржезача и др. В 1959 г. они впервые записывались в студии Чехословацкого радио. В 1960 и 1961 гг. работали в Армейском художественном ансамбле им. В. Неедлы в Праге, где виолончелист и скрипач отбывали параллельно военную службу.

Итак, в 1960 г., после пятилетней совместной работы, на их «счету» была заслуживающая уважения сумма семидесяти двух концертов, причем число их общественных выступлений неустанно возрастало.

После окончания военной службы Поспишил и Йировец опять поступили в оркестр Пражских симфонистов (Симфонический оркестр столицы Праги ФОК). Однако вскоре им пришлось принять окончательное решение: остаться в оркестре с надежно обеспеченным существованием или рисковать и отдать предпочтение независимой, свободной профессии концертных исполнителей. Молодость, вера в жизнь и собственные силы взяли верх и они приклонились ко второй возможности. Итак, в 1963 г. они приняли твердое решение всецело посвятить себя работе в трио при всех обстоятельствах, будь как будь, вопреки всем трудностям и препятствиям. Решение оказалось правильным хотя отнюдь не простым и не легким.

Это дало им возможность работать только

в трио: не теряя времени они со всей энергией приступили к изучению ряда новых произведений (Б. Мартину, Д. Шостаковича, И. Гайдена и др.). В 1964 г. впервые выехали за границу в народную Венгрию. Вскоре после возвращения на родину они дали свой первый концерт в рамках Международного музыкального фестиваля Пражская весна. Трио широко развернуло текущую концертную деятельность, но одновременно начало интенсивно заниматься и концертной деятельностью специально для молодежи. В результате этой активной деятельности они все глубже проникали в сознание музыкальной общественности и в конце 1964 г. записали и свою первую граммофонную пластинку для фирмы Супрафон.

С 1965 г. все они стали на последующие три года аспирантами Академии искусств; это им дало возможность с 1965 по 1967 год обрести надежную почву для существования и почерпнуть от своих наставников неоценимое обогащение опыта. Еще в период аспирантуры Трио им. Ферстера выехало впервые на долгосрочное концертное турне в Канаду, где в 1966 г. они дали 49 концертов. Вслед за этим на их счету стало неустанно увеличиваться число завоевавших им успех концертов как на Родине, так и за рубежом: австрийский Зальцбург, Болгария, Греция, Швеция . . .

Однако после завершения аспирантуры в АИ дали о себе опять знать обременительные заботы в связи с дальнейшим существованием. Но в рамках социалистической организации музыкальной жизни удалось и их успешно решить: в 1967 г. симфонический оркестр известного по всему миру западночешского ку-

порта Карловы Вары их принял в качестве инструментальных солистов, но свои рабочие обязательства они большей частью могли выполнять в форме концертных выступлений Трио им. Ферстера. Карловарская эра, длившаяся вплоть до 1971 г., была увенчана рядом ценных художественных триумфов на концертных подмостках в Чехословакии и за рубежом (Австрия, Дания и др.).

На склоне сентября этого же года Трио им. Ферстера выступило в рамках музыкального фестиваля в Мериде в Венесуэле: после успешно проведенного концерта члены Трио получили интересное предложение на годичную педагогическую и концертную деятельность в Венесуэле и Канаде. Предложение ими было принято — и сожалеть не пришлось: венесуэльское пребывание и требовательное турне по Канаде дали им много ценных познаний и богатый опыт.

*

После возвращения с заморского турне в трио произошли коренные изменения: на место скрипача Франтишека Поспишила поступил, игравший в свое время первую скрипку в Квартете им. Дворжака, Станислав С р п (род. 1930). Несколько месяцев напряженной работы показали, что замена послужила на пользу делу. 1-го сентября 1970 г. Трио им. Ферстера впервые выступило перед общественностью в новом составе. Было это в северо-чешском городе Теплице.

Два года спустя произошло еще одно знаменательное событие: в начале 1972 г. был прерван ангажемент членов Трио им. Ферстера

в Карловых Варах и члены Трио оказались вновь в положении свободной профессии. Но твердая почка была для Трио жизненно необходима, так как в противном случае грозила серьезная опасность, что в художественном отношении столь зрелый и так хорошо сжившийся музыкальный организм развалится. Из этого затруднительного положения они вышли 1-го января 1973 г., когда Трио им. Ферстера стало камерным оркестром Симфонического оркестра столицы Праги ФОК; таким образом Трио вернулось обратно в лоно учреждения, оркестр которого знает весь мир под названием «Пражские симфонисты».

10-го ноября 1975 г. Ферстровцы выступили на концерте в небольшом чешском курорте Либверда. В списке концертов Трио это выступление числится под порядковым номером 1 0 0 0. Трое чешских музыкантов, оказавших столь ценную услугу своей социалистической Родине, распространяя дома и по миру славу чешской музыки, вступили в двадцать первый год своей достойной уважения художественной деятельности. Все пройденное их ко многому обязует, но одновременно является и надежной гарантией будущих успехов.

SUMMARY

In the years 1953–1958 three instrumentalists were studying at the Academy of Music Arts in Prague: the pianist Aleš Bílek (born 1932), the violinist František Pospíšil (born 1933) and the violoncellist Václav Jírovec (born 1936). In the third year the teaching programme prepared for them a new subject—the chamber music play. Their desire to devote themselves to the chamber music in a trio more thoroughly brought them together and inspired them with an idea to form an ensemble. That is why they did not fulfil their study duties only by attending the compulsory lessons under the direction of prof. Ladislav Zelenka. Thanks to their ambition they appeared very soon on the boards of concert halls. They were introduced to the public for the first time on February 14, 1956, in the little town of Klatovy in western Bohemia. In the local town hall they interpreted the Trio C minor, op. 2, by Josef Suk, Schumann's "Fantasiestücke", op. 88, and one sonata for the violin and one for the violoncello.

Their success induced them to work even more intensely. They made a resolution to refine their play in trio centering on details with such an attention known only in studies of string quartets. The second principle of their future activity was to be a systematic introduction of works presented only rarely, and further on a consequent devotion to the contemporary Czech and world music.

Aleš Bílek, František Pospíšil and Václav Jírovec remained together even after the end of their university level studies. During the holi-

days of the year 1956 they profited from the scholarship granted to them by the Hlávka Foundation and enabling them several study stays at the castle Lužany. The president of the Czechoslovak Academy of Sciences of that time, the composer Josef Bohuslav Foerster, used to be a frequent guest at the castle. In his rich and ample work we can find also three compositions for a piano trio. Later on the young artists studied all the three Foerster's trios and in February 1957 they convinced by their concert even the wife of Foerster herself that their art has reached such a level as to make the name "Foerster's Trio" fully justified. Mrs. Foerster met with pleasure their wish to bear the name of her late husband.

Thanks to the generous possibilities created for the development of music by the socialist society the three young musicians could study the chamber music play for two years within the postgraduate studies at the Academy of Music Arts of Prague (1958 and 1959). Their basic material needs were thus covered and they were enabled to concentrate themselves on the preparation of their future artistic career. On October 29, 1957, they presented themselves for the first time under the name "*Foerster's Trio*". By concrete artistic acts they started to put into life the creative principles set up when founding the ensemble. Within a short time they enriched considerably their repertoire. Next to Foerster's trios they interpreted the works of C. Franck, of the contemporary Czech composer V. Felix, the Trio of the Italian composer F. Ma-

lipiero, "The Meditations" of A. Dvořák, the trio of the contemporary Czech author I. Řezáč and others. In 1959 they recorded for the first time in the radio. In the years 1960 and 1961 they worked in the Army Artistic Ensemble of Vít Nejedlý in Prague, where the violoncellist and the violinist served at the same time their National Service.

In 1960, after five years of joint work, their "account" showed an impressive figure of seventy two concerts, their number continuously increasing.

After the end of the military service Pospíšil and Jírovec joined again the orchestra of the Prague Symphonics (the Symphony Orchestra of the Capital of Prague FOK). Very soon, however, they were facing a decision: either to stay in the orchestra and have an ensured living, or to risk and choose the independent free profession of concert musicians. Since they were young, were not afraid of life and were convinced of their success, they selected the second alternative. In the year 1963 they pledged to work in trio under all circumstances, cost what it cost, in spite of all the difficulties and obstacles. It was a right decision, though certainly not simple or easy.

Thus only the trio remained for them: very soon they mastered a number of new works (B. Martinů, D. Shostakowitsch, J. Haydn, etc.). In 1964 they played for the first time abroad—in People's Hungary. Soon after their return they had their first concert at the International Musical Festival the Prague Spring. Their concert activity was becoming broader and broader, very often they were also giving concerts for the young people. In this way they were pene-

trating ever more deeply in the consciousness of the musical public and toward the end of 1964 their first gramophone record was published by the Supraphon Company.

In 1965 they started another three-year period of postgraduate studies at the Academy of Music Arts. In that way their material needs were ensured for them for the years 1965–1967 and moreover they could acquire the precious experience of their professors. During the postgraduate studies the Foerster's Trio undertook its first long-term concert tour in Canada; in 1966 the ensemble played at forty nine concerts. After that a number of successes achieved in this country and abroad followed one after another very quickly: the Austrian Salzburg, Bulgaria, Greece, Sweden . . .

Having finished their postgraduate studies the young musicians were facing again material difficulties. But even these could be successfully overcome within the framework of the socialist organization of the musical life: in 1967 the symphony orchestra of the world-known spa Karlovy Vary received them as instrumentalists soloists. They fulfilled the major part of their work duties by giving concerts as the Foerster's Trio. The Karlovy Vary period which lasted till the year 1971 is characterized by a series of precious artistic successes on the concert dais both in Czechoslovakia and abroad (Austria, Denmark, etc.).

Towards the end of the month of September the Foerster's Trio participated in the festival of music in Mérida, Venezuela. Following a successful concert the members of the trio received an interesting offer: they were to teach and give concerts in Venezuela and in Canada. They ac-

cepted and never regretted. Both the Venezuela stay and the exacting Canadian tour brought them a lot of knowledge and experience.

*

After their return from overseas countries an important change occurred: the violinist František Pospíšil was replaced by the concert-master of the well-known Dvořák's String Quartet Stanislav Šr p (born 1930). Several months of hard work revealed that the change was for the better. On September 1st, 1970, the Foerster's Trio presented itself for the first time in its new composition. It happened in the North-Bohemian town of Teplice.

Two years passed and another important event took place: at the beginning of the year 1972 the contract of the Foerster's Trio in Karlovy Vary expired. The members of the ensemble became again free-lance musicians. The trio, however, badly needed a material security. Otherwise there was a danger that this artistically ripe body forged into a well functioning team would disintegrate. The difficult situation was solved on January 1st, 1973, when the Foerster's Trio became chamber ensemble of the Symphony Orchestra of the Capital of Prague—FOK. Thus it joined again the orchestra known in the world under the name "The Prague Symphonics".

*

On November 10, 1975, the Foerster's Trio gave a concert in the spa Libverda in Bohemia. In the list of their concerts this event bears the number 1 0 0 0. The three Czech musicians who

have served their socialist country so well by propagating the fame of the Czech music both at home and abroad enter at present the twenty-first year of their praiseworthy artistic activity. This commits them to continue their hard work, but at the same time it represents a safe guarantee of their future achievements.

RESUME

In den Jahren 1953–1958 studierten auf der Prager Akademie der Musischen Künste gemeinschaftlich drei Instrumentalisten: Pianist Aleš Bílek (geb. 1932), Violinist František Pospíšil (geb. 1933) und Violoncellist Václav Jírovec (geb. 1936). Nachdem ihnen im dritten Jahrgang die Lehrpläne einen neuen Gegenstand — das Kammerpiel — vorge-schrieben haben, hat sie die gemeinsame Sehnsucht sich im Trio dem Kammerpiel gründlicher zu widmen vereinigt. Die Studententpflicht haben sie also nicht nur in den obligatorischen Stunden bei dem Prof. Ladislav Zelenka erfüllt: Bald hat sie der Ehrgeiz auch auf das Konzertpodium gebracht. Der erste ihrer Auftritte fand am 14. Feber 1956 in dem westböh-mischen Städtchen Klatovy (Klattau) statt. Im kleinen Rathaussaal führten sie das Trio c-moll Op. 2 des Josef Suk, Schumanns „Fantasie-stücke“ Op. 88 und eine Geigen- und eine Violoncello-sonate vor.

Der Erfolg hat sie zur weiteren intensiven Arbeit angeregt. Sie haben sich entschlossen das Spiel im Trio mit so einer Aufmerksamkeit zu den Details, die bis jetzt nur zum Studium der Streichquartette gewidmet wurde, durchzuarbeiten. Zum weiteren Grundsatz deren künftiger Tätigkeit sollte die systematische Aufführung derjeniger Werke werden, die bis jetzt nur selten vorgeführt wurden und ferner die systematische Durchsetzung der gleichzeitigen tschechischen und Weltmusik.

Aleš Bílek, František Pospíšil und Václav Jírovec blieben auch nach dem Absolutorium der

Hohen Musiklehranstalt beisammen. Während der Ferien des Jahres 1956 wurde ihnen das Stipendium der Hlávka-Stiftung zum mehrmaligen Studienaufenthalt im Schloss Lužany erteilt. Dort verweilte oft auch der damalige Präsident der Tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften, Komponist Josef Bohuslav Foerster; in seiner umfangreichen Schöpfung findet man auch drei Klaviertrio-Kompositionen. Die jungen Künstler haben später diese drei Trios einstudiert — und in Feber 1957 überzeugten sie in einem öffentlichen Auftritt auch die Frau Foerster darüber, dass sie schon so viel können, um um die Zustimmung zur Benützung des Namens „Foersters Trio“ bei ihr ansuchen zu dürfen. Frau Foerster hat dieser Bitte entsprochen.

Dank den grosszügigen Möglichkeiten, die für die Entfaltung des Musiklebens die sozialistische Gesellschaft bildet, wurde den jungen Künstlern die Möglichkeit gegeben, zwei Jahre lang postgradualisch die Kammermusik auf der Akademie der Musischen Künste in Prag (in den Jahren 1958 und 1959) zu studieren. Auf diese Weise sind ihnen die Grundexistenzbedingungen für die konzentrierte Vorbereitung für den künftigen Künstlerweg gesichert worden. Am 29. Oktober 1957 stellten sie sich zum erstenmal unter dem Namen „Foersters Trio“ vor — und schon damals erfüllten sie durch konkrete schöpferische Taten die Künstlerprinzipien, die sie bei Gründung des Körpers festgesetzt haben.

Im Laufe einer kurzen erweiterten sie markant ihr Repertoire, in das sie zu den Foersters

Trios noch die Werke vom C. Francke und von dem gleichzeitigen tschechischen Komponisten V. Felix, ferner ein Trio des italienischen Komponisten Fr. Malipieros, „Elegien“ des A. Dvořák, ein Trio des gleichzeitigen tschechischen Komponisten I. Řezáč und andere zunahmen. Im Jahre 1959 realisierten sie auch schon ihre erste Rundfunkaufnahme. In den Jahren 1960 und 1961 waren sie in dem Armeekunstkompars des Vít Nejedlý in Prag tätig, wo dabei der Cellist mit dem Violinisten den Grundmilitärdienst absolvierten.

Und so im Jahre 1960 nach gemeinsamer fünfjährigen Arbeit befand sich an ihrem „Konto“ die ehrenwürdige Zahl von 72 Konzerten, und diese Zahl deren öffentlichen Auftritten steigerte sich noch immer weiter.

Nach Absolvierung des Militärdienstes traten Pospíšil und Jírovec wieder in das Orchester der Prager Symphoniker [Symphonisches Orchester der Hauptstadt Prag (FOK)] ein. Bald mussten sie aber die definitive Entscheidung fassen: Entweder in dem Orchester mit der sicheren Existenz bleiben, oder riskieren, und den unabhängigen, freien Beruf der Konzertkünstler wählen. Da sie jung waren, fürchteten sie das Leben nicht, glaubten, dass sie sich durcharbeiten und wählten also die zweite Möglichkeit. Im Jahre 1963 haben sie beschlossen, dass sie sich jedenfalls, unter allen Umständen, trotz den Schwierigkeiten und Hindernissen der Arbeit im Trio widmen werden. Es war die richtige, wenn auch bestimmt keine einfache und leichte Entscheidung.

Sie hat ihnen die Möglichkeit gegeben, künftig schon nur im Trio zu arbeiten: Sie haben bald eine ganze Reihe neuer Werke einstudiert

(B. Martinů, Dm. Schostakowitsch, J. Hayden u. a.). Im Jahre 1964 fuhren sie zum erstenmal über die Grenze — in das Volksungarn. Kurz nach der Heimkehr traten sie zum erstenmal am Konzert im Rahmen des Internationalen Musikfestivals „Pražské jaro“ (Prager Frühling) auf. Sie entfalteten zwar breit die geläufige Konzerttätigkeit, aber sie fingen dabei an, sich auch intensiv den Konzerten für die Jugend zu widmen. Auf diese Weise traten sie immer tiefer in das Bewusstsein der Öffentlichkeit und im Jahresende 1964 bespielten sie auch ihre erste Schallplatte für die Firma Supraphon.

Im Jahre 1965 übernahmen alle für die weiteren drei Jahre die Aspirantur der Akademie der Muischen Künste. Das ermöglichte ihnen die Jahre 1965—1967 was die Existenzseite angeht zu überwinden und bei den Professoren unschätzbare weitere Erfahrungen zu erwerben. Im Laufe der Aspirantur fuhr das Foerstes Trio zum erstenmal auf ein langzeitiges Konzerttournee nach Kanada, wo im Jahre 1966 die Gruppe 49 Konzerte absolvierte. Dann folgten schnell hintereinander weitere Erfolge in der Heimat und im Ausland: Österreichisches Salzburg, Bulgarien, Griechenland, Schweden...

Nach Ablauf der Aspirantur auf der Akademie der Muischen Künste meldeten sich wieder schwierige Existenzsorgen. Auch diese ist es gelungen im Rahmen der sozialistischen Organisation des Musiklebens erfolgreich zu lösen: Im Jahre 1967 erteilte ihnen das Symphonische Orchester in dem weltberühmten Kurort Karlsbad das Engagement als Instrumentalsolisten, aber die Arbeitspflicht konnten sie grösstenteils eben in der Form der Konzerte des „Foerstes Trio“ erfüllen. Die Ära des „Foerstes Trio“ in Karls-

bad, die sich bis in das Jahr 1971 verzog, ist mit einer Reihe wertvoller Künstlererfolge auf den Konzertpodien in der Tschechoslowakei und im Ausland (Österreich, Dänemark und a.) geschmückt.

Gegen Septemberende nahm das „Foerstern Trio“ an dem Musikfestival in Mérida in Venezuela teil: Nach dem erfolgreichen Konzert wurde den Triomitgliedern ein interessantes Angebot zu einer einjährigen pädagogischen und Konzertwirkung in Venezuela und in Kanada gemacht. Das Angebot nahmen sie an und haben es nie bedauert: Der Aufenthalt in Venezuela und die anspruchsvolle Tournee in Kanada brachten für sie viele neue Erkenntnisse und Erfahrungen.

*

Nach Rückkehr aus Übersee kam es im Trio zu einer grundsätzlichen Änderung: Den Posten des Violinisten František Pospíšil übernahm der seinerzeitige Primarius des bekannten Dvořáks Streichquartetts, Stanislav Šr p (geb. 1930). Nach einigen Monaten harter Arbeit stellte es sich aus, dass diese Änderung dem Trio bestimmt zum Nutzen war. Am 1. September 1970 spielte das „Foerstern Trio“ zum erstenmal in der neuen Zusammenstellung in der nordböhmisches Stadt Teplice (Teplitz).

Nach zwei Jahren kam es zu einem weiteren, bedeutenden Ereignis: Am Anfang des Jahres 1972 wurde das Engagement der Mitglieder des „Foerstern Trio“ in Karlsbad unterbrochen und die Mitglieder befanden sich wieder im freien Beruf. Das Trio brauchte aber notwendig die Existenzsicherheit, denn sonst drohte die ernste Gefahr, dass der künstlerisch so reife und zu-

sammenhaltende Körper zerfallen könnte. Die schwierige Situation wurde am 1. Jänner 1973 auf die Weise gelöst, dass das „Foerstern Trio“ als Kammerkompart des Symphonischen Orchester der Hauptstadt Prag FOK beitrifft. Es kehrte also eigentlich in den Bund der Institution zurück, dessen Orchester der ganzen Welt unter dem Namen „Prager Symphoniker“ bekannt ist.

*

Am 10. November 1975 spielten die Foerstern am Konzert im Bad Libverda in Böhmen. Im Verzeichnisse der Konzerte des Trio trägt diese Produktion die Ordnungsnummer 1 0 0 0. Drei tschechische Musikanten, die ihrer sozialistischen Heimat so wertvolle Dienste geleistet haben, wenn sie zu Hause und in der Welt den Ruhm der tschechischen Musik verbreitet haben, traten jetzt in das einundzwanzigste Jahr ihrer verdienstvoller künstlerischen Tätigkeit. Das verpflichtet zur weiteren, fleissigen Arbeit, aber das ist auch schon die sichere Gewähr für die künftige Erfolge.

RESUMÉ

Dans les années 1953—1958 trois instrumentistes étudiaient à l'Académie des Arts musicaux de Prague : le pianiste Aleš Bílek (né en 1932), le violoniste František Pospíšil (né en 1933) et le violoncelliste Václav Jírovec (né en 1936). Au troisième cours le programme d'enseignement leur prescrivait une nouvelle discipline — *la musique de chambre*. Leur désir de pratiquer la musique de chambre en trio d'une manière plus poussée les a unis et inspirés à former un ensemble. C'est pourquoi ils ne se limitaient pas à remplir seulement leur devoir en participant aux leçons obligatoires sous la direction du prof. Ladislav Zelenka. Ils étaient ambitieux et bientôt ils se sont présentés sur l'estrade de concert. La date de leur début était le 14 février 1956, le lieu — Klatovy, petite ville en Bohême occidentale. Dans la petite salle de la mairie ils interprétaient le Trio do mineur, op. 2 de Josef Suk, les « Fantasiestücke », op. 88, de Schumann ainsi qu'une sonate pour le violon et une sonate pour le violoncelle.

Le succès les a encouragés à travailler encore plus dur. Ils se sont décidés à ciseler leur jeu de trio avec une telle concentration sur les détails que l'on ne trouvait jusqu'alors que dans l'étude des quatuor de cordes. Le deuxième principe de leur activité future devait être une présentation systématique des œuvres qu'on ne trouvait sur les programmes de concerts que très rarement, et, finalement, une attention systématique prêtée à la musique contemporaine tchèque et mondiale.

Même après la fin de leurs études Aleš Bílek,

František Pospíšil et Václav Jírovec restaient ensemble. Au cours des vacances de 1956 ils ont reçu la bourse de la fondation de Hlávka pour réaliser plusieurs stages d'études au château de Lužany. Le président d'alors de l'Académie des Sciences Tchécoslovaque, le compositeur Josef Bohuslav Foerster, était, lui aussi, l'hôte fréquent au château de Lužany. Dans son œuvre vaste on trouve aussi trois compositions pour le trio de piano. Plus tard, les jeunes artistes ont étudié tous les trois trios de Foerster et en février 1957, lors d'un concert public, ils ont persuadé la femme de Foerster que le niveau de leur art les justifie à porter le nom du « Trio de Foerster ». Avec plaisir madame Foerster a répondu favorablement à leur demande.

Grâce aux possibilités de grande envergure créées pour le développement de la vie musicale par la société socialiste, tous les trois jeunes interprètes ont reçu une bourse d'études spécialisées. Ainsi ils pouvaient étudier pendant deux ans encore le jeu de chambre à l'Académie des Arts Musicaux de Prague (dans les années 1958 et 1959). De cette façon, leurs besoins matériels assurés, ils pouvaient se concentrer sur la préparation à leur carrière future. Le 29 octobre 1957 ils se présentés pour la première fois sous le nom « Le Trio de Foerster ». Par les actes créateurs concrets ils ont commencé à réaliser les principes qu'ils ont eux-mêmes définis lors de la fondation de l'ensemble. Bientôt ils ont commencé à enrichir leur répertoire ; à côté des trios de Foerster ils présentaient les compositions de C. Franck, du compositeur contempo-

rain tchèque V. Felix, le Trio du compositeur italien F. Malipiero, les « Méditations » de Dvořák, le Trio du compositeur contemporain tchèque I. Řezáč et autres. En 1959 ils enregistraient pour la première fois pour la radio. Dans les années 1960 et 1961 ils travaillaient dans l'Ensemble Artistique de l'Armée de Vít Nejedlý à Prague, où, en même temps, le celliste et le violoniste servaient sous les drapeaux.

Ainsi, en 1960, après cinq années de travail, ils avaient donné déjà soixante-douze concerts, chiffre certainement impressionnant, et le nombre de leurs présentations publiques augmentait toujours.

Après la fin de leur service militaire Pospíšil et Jírovec ont rejoint l'Orchestre des Symphonistes de Prague (auprès de l'Orchestre Symphonique de la capitale de Prague FOK). Mais ils faisaient face à la nécessité d'une décision finale : ou rester dans l'orchestre et avoir une existence bien assurée, ou prendre le risque et choisir la profession libre, indépendante des artistes de concert. Comme ils étaient jeunes, n'avaient pas peur de la vie et comme ils croyaient en succès, ils ont choisi la deuxième alternative. En 1963 ils se sont promis de se vouer au travail dans le trio sous toutes les circonstances, coûte que coûte, en dépit de tous les obstacles et de toutes les difficultés. Certes, c'était une décision juste, mais pas du tout simple et facile.

Il ne leur restait que le trio. Au bout d'un temps court ils ont étudié toute une série de nouvelles œuvres (B. Martinů, D. Shostakowitch, J. Haydn, etc.). En 1964 ils ont franchi pour la première fois la frontière de leur patrie — en Hongrie populaire. Après le retour avaient leur premier concert au Festival international

de musique — le Printemps de Prague. Dès ce temps leur activité est devenue très large et régulière ; les jeunes instrumentistes se consacraient aussi d'une manière intense aux concerts pour la jeunesse. Petit à petit ils s'établissaient dans la conscience du public musical. Vers la fin de l'année 1964 ils ont enregistré leur premier disque pour la maison Supraphon.

En 1965 ils ont recommencé les études spécialisées, cette fois-ci avec le but s'obtenir le degré du candidat des sciences à l'Académie des Arts Musicaux. Ainsi, durant la période 1965—1967, leurs besoins matériels de nouveau assurés, ils avaient en plus la possibilité de connaître à fond les expériences très riches de leurs professeurs. Au cours des études le Trio de Foerster a effectué la première tournée de longue durée au Canada, où, en 1966, l'ensemble a donné quarante-neuf concerts. Tôt après les succès dans la patrie et à l'étranger se suivaient avec un rythme rapide : Salzbourg en Autriche, la Bulgarie, la Grèce, la Suède...

Les études spécialisées terminées, des soucis de l'ordre matériel se sont présentés de nouveau et avec urgence. Mais dans le cadre de l'organisation socialiste de la vie musicale ils ont réussi à surmonter toutes les difficultés : en 1967 l'orchestre symphonique de la ville d'eaux fameuse de Karlovy Vary leur a offert des places de solistes instrumentistes. En pratique leur engagement consistait à donner des concerts du Trio de Foerster. La période de leur travail à Karlovy Vary qui durait jusqu'à 1971 est caractérisée par une série de succès précieux sur les estrades de concerts en Tchécoslovaquie et à l'étranger (Autriche, Danemark).

Vers la fin du mois de septembre le Trio de

Foerster s'est présenté au festival de musique à Mérida, Venezuela. Le succès de leur concert avait pour conséquence une offre pédagogique intéressante — d'enseigner et de donner des concerts pendant un an au Venezuela et au Canada. Ils n'ont jamais regretté d'avoir accepté : le séjour au Venezuela ainsi que la tournée de Canada exigeante les ont enrichis par beaucoup d'expériences et de connaissances.

*

Après le retour d'outre-mer la composition du trio a subi un changement important : remplaçant le violoniste František Pospíšil, Stanislav S r p (né en 1930), maître de concert du fameux quatuor à cordes de Dvořák, est devenu nouveau membre du trio. Au bout de plusieurs mois d'un travail dur il était déjà clair que le changement était très utile. Le premier septembre 1970 le trio s'est présenté pour la première fois dans sa nouvelle composition. Le concert a eu lieu à Teplice, ville en Bohême septentrionale.

Deux ans après on enregistre dans l'histoire du trio un autre événement important : au début de l'année 1972 l'engagement du Trio de Foerster à Karlovy Vary a expiré et les membres de l'ensemble se trouvent de nouveau en état de « profession libre ». Le trio, bien naturellement, avait beaucoup besoin d'avoir une existence assurée ; autrement il y avait un danger grave — que l'ensemble si mûr du point de vue artistique et lequel, en même temps, formait une si bonne équipe, allait de désintégrer. La situation difficile a trouvé sa solution le 1er janvier 1973, où le Trio de Foerster est devenu ensemble de chambre dans le cadre de l'Orchestre Sympho-

nique de la capitale de Prague — FOK. Ainsi il a rejoint le corps connu dans le monde entier sous le nom des « Symphonistes de Prague ».

*

Le 10 novembre 1975 le Trio de Foerster avait un concert dans la ville d'eaux de Libverda en Bohême. Dans la liste des concerts du trio le concert de Libverda porte le numéro 1 0 0 0. Les trois musiciens tchèques qui ont servi si bien leur patrie en travaillant pour la gloire de la musique tchèque en Tchécoslovaquie et à l'étranger, entre la vingt-et-unième année de leur activité artistique pleine de mérite. Cela représente pour eux le devoir de continuer à travailler dur, mais aussi une garantie certaine de leurs succès futurs.

OBSAH

VSECHNO TO ZAČALO DÁVNO	8
DOKUMENTAČNÍ ČÁST	30
ZAHRANIČNÍ ZÁJEZDY	32
SOUPIS REPERTOÁRU FOERSTROVA TRIA	37
RESUME	39

20 LET FOERSTROVA TRIA

Dokumentární publikaci vydal v roce 1976
Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK
Připravil a za redakci odpovídá Petar Zapletal
Fotografie F. Rous, J. Zach, M. Sládek
Výtvarná úprava Josef Volráb
Technická redakce Hana Krkošková
Vytiskla Státní tiskárna, provoz 2
v Praze, Slezská 13. Náklad 1500 výtisků

NEPRODEJNÝ PROPAGAČNÍ TISK

59 - 158 - 76

